De kenmerken van F-pupillen

Wie zijn F-pupillen – 6, 7, 8 en 9 jaar – wat kunnen ze leren en waarmee heb je rekening te houden? Wat onderscheidt hen van de mini-pupillen – 5 en 6 jaar – en de oudere E-pupillen? Sommige mini-pupillen zijn al bijzonder handig en balvaardig, maar eerstejaars F-pupillen (6, 7 en soms 8 jaar) krijgen nog veel beter hun eigen bewegen onder controle. Zo ook de bal. Ze kennen nu de grilligheid ervan. Voetbalden ze hiervoor al een jaartje of twee bij de mini's, dan zijn ze er enigszins de baas over. Hun spel kenmerkt zich dan ook door individueel handelen.

Doelgericht handelen met de bal
Het zelf afpakken en zelf in bezit houden van de bal betekent van nature veel voor ze. Houd rekening met kinderen die als F-pupil starten met voetbal. Zij kunnen nog worstelen met de bal. Maar voor veel F-pupillen is de bal geen doel meer op zich. Ze snappen dat het een middel is om succesvol te kunnen zijn. De doelstelling in deze leeftijdscategorie is dan ook: het doelgericht handelen met bal.

Scoren en de tegenpartij passeren?
Ze weten al dat het uiteindelijk om het scoren gaat en dat er heel wat voor nodig is om spelers van de tegenpartij te passeren en de wedstrijd te winnen. Maar hoe? Soms zie je eerstejaars F-pupillen weliswaar de bal richting een teamgenoot schieten – maar dat is hen opgelegd door ouders langs de lijn. 'Overspelen!', roepen ze vanaf het vijfde levensjaar.

Sterke behoefte om te presteren
Eerstejaars F-pupillen zijn op zichzelf gericht. Ze zijn snel afgeleid en kunnen sterk reageren op gevoelens van lust en onlust. Soms zijn ze nog weinig zelfstandig. Hoe dan ook zijn ze afhankelijk van volwassenen. Maar tegelijk kennen ze al een sterke behoefte om te presteren. Ook samen. Sommigen verlangen al hevig naar grootse, persoonlijke prestaties – maar de meesten juichen vooral hartstochtelijk om elkaars doelpunten.

Samenspel lijkt al iets meer uit hen zelf te komen
Het gevoel één team te zijn, het besef 'samen' aan 'een doel' te werken, is nog weinig doorleefd. Toch houden ze al wel rekening met de ander op het veld. Was bij de mini's het beetje samenspel dat ze toonden ingefluisterd door volwassenen – ten onrechte, mini's moeten vooral veel dribbelen – het samenspel van F-pupillen lijkt al iets meer uit hen zelf te komen.

Versterk als coach het natuurlijk gedrag
Een speler met een bijzonder gevoel voor de vrije ruimte om daar de bal te ontvangen, een ‘passie’ op een speler die enthousiast mee oprent, attent anticiperen op een rebound… Maar van structureel combineren en een optimale veldbezetting is geen sprake. Richt je daar dan ook niet op in je coaching. Versterk het natuurlijk gedrag.

Niet elke F-pupil ziet in dat wegblijven van de bal tot balbezit kan leiden. Het merendeel van de tijd klitten zo’n acht van de veertien spelers op het veld samen, in een uithoek van het veld. Als mini’s speelden ze hun wekelijkse partijspel van 4 tegen 4 zonder duidelijke opstelling op één-achtste of kwart veldjes. De bal was toen een magneet. Als F-pupillen spelen ze nu hun partijspel van 7 tegen 7 wel in een echte opstelling op een half veld. Maar de bal is in het begin nog steeds een magneet.

Meer vaardigheden gevraagd
In een klap zijn afstanden en aantallen spelers verdubbeld. In hun eerste wedstrijden moeten ze daarom wennen aan de vele meters en andere onderlinge verhoudingen. Alleen al het grotere doel en de aanwezigheid van een keeper doen een groter beroep op hun vaardigheden in schieten, mikken en kijken waar de keeper staat.

Posities op het veld
Er melden zich al spelers die liever meer ‘achter’ dan ‘voor’ spelen en andersom. Meerdere keepers melden zich. Vanuit welke motieven is niet altijd duidelijk. Wil die ene goede aanvaller keepen omdat hij per se niet wil verliezen? Doet die verdediger het uit onzekerheid over zijn balvaardigheid met de voet? Voelt hij zich beter nu hij als enige de bal met de handen mag aanraken? Denkt hij op deze – vaak als bescheiden ervaren – positie zijn plekje in het team veilig te stellen? Gaande de seizoenen veranderen drijfveren als deze nog veelvuldig.

Kameraadschap
Door het ontluikende teambesef raken F-pupillen meer bij elkaar betrokken dan toen ze mini waren. Buiten het veld bestond al kameraadschap, maar nu zien de spelers elkaar ook óp het veld als medespeler. Iemand voor wie je iets over hebt. Aanwijzingen als ‘samen aanvallen’ en ‘samen verdedigen’ krijgen langzaam betekenis.

Eerste vorm van teamwerk
Tweedejaars F-pupillen rennen al veel minder op een kluitje achter de bal aan. Ze proberen vanuit een evenwichtige verdeling van de posities van zeven spelers over het veld te komen tot een eerste vorm van teamwerk. Elke speler vervult daarbij een rol, levert een bijdrage. Maar van een uitgebalanceerde teamorganisatie is ook dan nog geen sprake.